

Vyhodnocení doplňkového úkolu č. IX. pro VŠ Strategie internacionalizace

Vypracoval tým TA 06

květen 2015

Experti TA 06 připravili 8 strategií internacionalizace a konzultovali je s ředitelkou odboru vysokých škol MŠMT. Tyto strategie byly představeny na workshopu TA 06 dne 4. 2. 2015. K těmto strategiím vznikla velmi plodná diskuze. Vzhledem k omezeným časovým možnostem vyjádřit všechny názory a připomínky na workshopu, bylo domluveno zadání doplňkového úkolu pro VŠ, a to okomentování strategií písemně. Do úkolu se zapojilo 40 škol. Všechny podněty, připomínky a názory dostali experti TA 06 k opětovnému okomentování. Po důkladném prostudování předkládá TA 06 následující strategie.

1. Věda a výzkum

Cíl: Prostřednictvím internacionalizace vědeckých, výzkumných a dalších tvůrčích aktivit výrazně posílit kvalitu a přitažlivost domácích vysokých škol v mezinárodním prostoru, a tak zvýšit prestiž (renomé) ČR.

Opatření:

- Podpořit utváření společných mezinárodních výzkumných kapacit (lidských a infrastrukturálních) napomáhajících zintenzivnění a zkvalitnění mezinárodní spolupráce vysokých škol v ČR s relevantními zahraničními partnery v oblasti vědy, výzkumu a dalších tvůrčích činností.
- Zajistit personální a motivační podporu týmů.
- Utvořit mechanismy pro získávání prestižních vědeckých, výzkumných a dalších tvůrčích pracovníků na vysoké školy v ČR, které budou srovnatelné se zeměmi, kam tito pracovníci doposud směřují.
- Zvýšit možnosti pro uplatnění zahraničních post-doků na vysokých školách v ČR a pro mobility studentů doktorského studia VŠ v ČR.
- Zaktivizovat zapojení ČR do mezinárodních grantových agentur a vliv aktérů z ČR na formulování výzev mezinárodních výzkumných programů.
- Rozvinout mechanismy centrální podpory aktivit souvisejících s účastí v mezinárodních výzkumných programech.
- Motivovat vysoké školy v ČR k podpoře dlouhodobých zahraničních stáží jejich pracovníků na prestižních mezinárodních pracovištích.
- Minimalizovat obtíže při imigraci a začlenění vědce (spolupráce MŠMT s MZV a MPSV).

2. Kvalitní absolvent

Cíl: Využít internacionalizace k podpoře přípravy kvalitních absolventů nacházejících bezproblémové uplatnění na domácím i zahraničním trhu práce a schopných působit v globálním prostředí, kteří budou dokumentovat úroveň vysokých škol v ČR, což může zvýšit přitažlivost VŠ vzdělávání (kvalitní absolventi jako znak kvality a přitažlivosti vysokých škol v ČR v mezinárodním prostředí, „ambasadoři“ českého vzdělávacího systému).

Opatření:

- Při utváření studijních programů podporovat jejich interdisciplinární, multidisciplinární a transdisciplinární charakter, jehož nedílnou součástí je internacionalizace (internationalizace je tak jedním z výrazů inter-, multi- a transdisciplinarity), a který se tak odrazí v profilu absolventa.
- Využít roli organizací absolventů a podporovat je, aby absolventi působili jako „ambasadoři“ a příklady dobré praxe vysokých škol a celé České republiky v mezinárodním prostředí.
- Utvořit podmínky pro fungování klubů zahraničních absolventů (např. ve virtuální podobě).
- Tvorba mezinárodně konkurenceschopných kurikul (studijních programů) s využitím výuky odborných předmětů v cizích jazycích vč. cizojazyčných kvalifikačních prací.

3. Internacionalizace doma

Cíl: Vytvořit prostor a srovnatelné podmínky využití výhod internacionalizace pro rozvoj kvality vzdělávání, vědy a výzkumu i pro personál a studenty, kteří vzhledem k alokovaným zdrojům nemohou vycestovat do zahraničí.

Opatření:

- Integrovat cizojazyčnou odbornou výuku do všech programů a jejich oborů například formou nabídky výuky odborných předmětů v cizích jazycích. Zároveň však dbát, aby požadavky na cizí jazyk odpovídaly specifikům oboru (bránit nesmyslnému tlaku na používání cizích jazyků tam, kde je evidentně irelevantní).
- Využívat mezinárodní případové studie (ideálně poskytované nadnárodními společnostmi - partnery vysokých škol) jako propojení firem působících v mezinárodním prostředí s vysokými školami v ČR (např. firmy budou zadávat problémové úlohy, které budou studenti zpracovávat v odpovídajícím jazyce).
- Podpořit výuku zahraničních pedagogů v odborných předmětech.
- Je nutno dosáhnout kvalitní jazykové přípravy již na předchozích stupních vzdělávání (základní a střední školy), aby mohla být plně praktikována internacionalizace doma (vysoké školy by neměly ve svých programech a oborech suplovat jazykovou přípravu, ale měly by bezproblémově nabízet studentům vzdělávání v odborných předmětech v cizích jazycích).
- Zkvalitňovat výuku domácích pedagogů v cizím jazyce a využít veškeré možnosti k podpoře takto pojaté výuky.

4. Mezinárodní prostředí na VŠ

Cíl: Utvořit na vysokých školách v ČR takové prostředí, které umožní bezproblémové působení studentů, pedagogů a dalších pracovníků s rozličným kulturním zázemím, a tak umožnit jejich začlenění do domácích zavedených hodnot, norem a materiálních statků, aby je zahraniční členové akademické obce mohli přijmout za své.

Opatření:

- Podporovat jazykové kompetence pedagogických, výzkumných a administrativních pracovníků, aby ovládali minimálně angličtinu jako jazyk komunikace v současném mezinárodním akademickém prostředí.
- Zajistit dostupnost všech dokumentů a formulářů nutných pro působení vysokoškolského prostředí v bilingvální podobě.
- Zavádět interkulturní výuku do studijních programů, což bude vyžadovat její osvojení jak studenty, tak pedagogy. Integrovat interkulturní vzdělávání jako součást studijních programů a jako součást pracovní náplně domácích, zahraničních pedagogů a dalších pracovníků.
- Utvářet pobídky pro rozvoj interkulturního prostředí s pomocí participace všech (domácích a zahraničních) studentů a zaměstnanců, a tak napomoci prostupnosti (omezování bariér) mezi kulturami.

5. Studentská samospráva

Cíl: Plně zaangažovat studentské organizace (a jejich prostřednictvím i další studenty) do procesu internacionalizace na vysokých školách

Opatření:

- Utvářet a podporovat mezinárodní studentské kluby a systémy péče o zahraniční studenty (vč. zázemí pro jejich působení) jako nástroj oboustranného porozumění aktérů (domácích i zahraničních) a začlenění zahraničních studentů do dominujícího kulturního prostředí univerzit v ČR.
- Rozvíjet mechanismy utváření partnerství a každodenní komunikace mezi studenty, které budou iniciovány a realizovány samotnými studenty (ve spolupráci domácích a zahraničních studentů).
- Formovat mezinárodní studentské kluby jako „ostrovy žité internacionalizace“ studentů.
- Podporovat „fundraising“ pro výše zmíněné aktivity.

6. Mezinárodní studijní programy

Cíl: Zapezpečit rozvoj kvality vysokoškolského vzdělávání ve spolupráci se zahraničními VŠ institucemi.

Opatření:

- Podporovat joint, double a multiple – degree programy, jejich přípravu i realizaci.
- Identifikovat stěžejní obory vzdělávání, kde na základě dlouhodobého výhledu a smluvních partnerských vztahů se zahraničím lze předpokládat realizaci double nebo joint degree programů.
- Vyhledávat strategická partnerství s prestižními pracovišti v konkrétních oborech.
- Vybírat vhodné partnery v regionálním dosahu, tím minimalizovat náklady.

7. Marketing specifických oborů a posílení pozice českých VŠ v prestižních rankinzích

Cíl: Vytvoření povědomí o ČR jako o zemi se špičkovou vědou a vzděláváním. Využití existujícího dobrého jména ČR jako vzdělávací a výzkumné báze v tradičních oborech. Zaměření se na tvorbu obrazu ČR jako místa pro kvalitní terciární vzdělávání.

Opatření:

- Zajistit společnou prezentaci VŠ ČR – portál, web, veletrhy, konference.
- Podporovat internacionalizaci s předpokladem nejenom studia na VŠ, ale i posílení pracovního trhu ČR (např. formou pracovních víz pro čerstvé absolventy – cizince).
- Posílit pozice českých VŠ v renomovaných rankinzích.

8. Podpora mobilit

Cíl: Zvýšení kvality vzdělávání, vědy, výzkumu a tvůrčí činnosti za pomoci mobilitních programů pro studenty a pracovníky VŠ, jakož i rozvoje osobnostních hodnot (evropanství).

Opatření:

- Provázat počty mobilit na financování škol.
- Podpořit kvalifikační růst pracovníků – zahrnout do kariérních řádů (kvalifikačních předpokladů pro akademické pozice), vyváženost výjezdů a příjezdů.
- Vytvořit podmínky i pro specifické skupiny studentů (handicap, sociálně slabé...).
- Zabezpečit transparentnost uznávání vzdělání získaného jinde než v domovské instituci.
- Vnímat mobilitní programy jako jeden z nástrojů rozvoje kvality VŠ.
- Zohlednit mobility jako jednu z podmínek akreditace.
- Zvýšit podporu MŠMT/DZS ve všech aktivitách v oblasti internacionalizace.